

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 4 frt — kr. Negyedévre 1 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr. Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áron vesz fel.

Felelős szerkesztő és kiadó

S Z I L B E R J Á N O S.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizetések, hirdetések, közlemények intézendők.

MÁRCZIUS 15.

A tavaszi ihlet, az ébresztő természet felkelti szívünkben emlékét azon nagy márcziusnak, a tavaszok legszebbikének, mely fölébresztette szívünkben a századokon át szunnyadó szabadság érzetét.

Azt az érzést, mely méltóvá tette a nemzetet dicső őseire, azt az érzést, mely lángoló lelkesedést és honszeretetet öntött a szívekbe.

A nemzeti géniusz megszállta a lelkeket, ez adott erőt, annak a varázsa alatt győzte le a nemzeti törekvés magasztos eszméje a zsarnokságot és a nemzetnek sikerült az emberek által elért legnemesebb vívmányt és sikert elérni, — a szabadságot!

Márczius 15-ike a megváltó nap, mely a nemzet ezer éves történelmében aranybetűkkel van feljegyezve, új ébredést jelent a nemzet életében e nap, egy újabb honfoglalást, mert e napon törte, zúzta szét a nemzet rablánczait és e napon lett csak e sokat küzdött és a végtelenségig szenvedett nemzet igazán önálló és független.

A jobbágyok felszabadultak a járom alól, ember és ember egyenlő jogokat nyert, a nép fölötti kényuralom meg-

szűnt és a nemzet láng lelkesedéssel szivta magába a hirdetelt és testté vált ígét, mely e három szóban nyilvánul: szabadság, egyenlőség és testvériség.

E napon egyesült e nemzettel a szabadság szelleme és millió embernek nemzetet adott és tette honává e hazát, midőn a nemzetnek jogegyenlőséget és alkotmányt adott.

Egyenlővé tette nemest a jobbágygyal, kiegyenlítette a felekezeti különbséget és midőn az embert egyenlővé tette az emberrel, megalkotta a testvériséget.

A százados tengődésnek, tespedésnek sötétjében a szabadság szövénének fénye világított, ez a fény vezette a nemzetet, ez világította be utját a mai haladás terén, úgy, hogy ma büszkén érezzük és hirdethetjük, hogy ez a nemzet immár méltó helyet foglal el a művelt államok sorában és azt dicsőségére önmaga küzdötte ki magának.

Van-e szív, van-e lélek, mely a mai napon fel nem emelkedik oda, hová a honszeretet képes emelni csak, hogy érezze, mit tettek őseink kik számunkra kivívták a szabadságot.

Nem, nem hisszük. Ma a nemzet minden tagja leborul, hogy hálátelt szívvél imádkozzék mindazokért, a kik a szabadságért vérüket, életüket ál-

dozták, kik vértanuságot szenvedtek és hontalanná lettek mialatt hazát adtak a nemzetnek.

Magyarország történelme sok hőst említ, a magyar nemzet sok nagyot sirat, de a nagyok között legnagyobbak voltak azok, a kik részünkre megszerezték a jogokat és alkotmányt.

Nagy részének a hamva ott porladozik már a föld alatt, megsemmisült a porhüvely, de közöttünk maradt szellemük s emléküek él közöttünk és élni fog mind addig, a míg a magyar hazában csak egy magyar szív is dobog. Emlékük glóriaként fogja övezni ezt a hazát, lelkesíteni s nagy tettekre képesíteni fogja e nemzetet, melyért éltek és meghaltak.

Ezért a magyar nemzet ne legyen háládatlan, emelkedjék fel ama magaslatra, hol a hála nem teher, hanem oly kötelesség, melynek teljesítése büszkévé tesz egy nemzetet s be ragyogja annak lelkületét, mert le róttá a kegyelet legszentebb adóját. Mindennapi imánkba kell foglalni mindazokat, a kik a szabadság, egyenlőség és testvériség megalkotói és megteremtői voltak.

Ez ima legyen a magyar nemzetnek legforóbb imája, kérjük az Istent, hogy e hazát, ezt a szabad hazát és nemzetet, halhatatlan nagyjainknak dicsőségére sok ezredéven keresztül, abban

A TISZAVIDÉK TÁRCZÁJA.

Márczius idusa.

Tavaszi álmodom, fényes napsugárról,
A dicső szabadság fenkölt hajnaláról.
Márczius idusa! Üdvözöllek téged;
Abba a szép multba lelkem bele téved.

Ott vagyok, ott vagyok, hol feljött a hajnal
Szent, csatára hívó, nagy magasztos dallal:
„Talpra magyar!“ hangzott, és a magyar talpon
Győzni vagy meghalni a szentesült harcson.

Kard lett a bilincsből fényes acél-szablya,
Mely az ellenségnek óráját megszabja;
Kard lett a bilincsből és a kardból — villám!
Mennyköveket szór az az ellenség sorján.

A honból — oltár lett. Gyermek és vének,
Egy szívvél áldoznak a harc istenének;
A honleány megvált síró gyermekétül
S emelte a kardot, merre ég sötétül.

Ah, dicső szabadság, aranyos szabadság
Éltük a népek neked odaadják,
Mégis olyan vagy te, mint a zengő hajnal:
Mely sötétből kelsz ki—tűnő virradattal.

A dicső szabadság, ha eljőnnél végre,
Vérünkkel festenők utadat az égre;

Megmondanók ott fent a jó uristennek:
A csillagok közé fogadjon be téged!

Ugyis olyan vagy te, vagy tán sokkal dicsőbb;
A nap is meghajol fényességed előtt! —
Egy, csak egy a hibád... Véres vagy szünetlen
S új vérré szomjazol örök — végezetlen!

... Tavaszról álmodom, fényes napsugárról,
A dicső szabadság fenkölt hajnaláról. —
Ragyogj fel, ragyogj fel, oh te dicső hajnal
S tündökölj az égen örök virradattal!

Taksonyi József.

A tavasz ébredése.

(Folyt. és vége.)

És tegnap megtaláltam ezt a könyvet
a Dénes hátrahagyott iratai közt. Most
csak ezt a lapot olvasd. „Aktuális“, mint ti
ujságírók nevezitek. A többi majd máskor
— talán.

És egy kiszakított lapot adott kezembe,
ime ide írom mi volt rajta:

„Csak egy hitvallás igaz a földön: a
szép imádása és csak egy szenvedély jogsult:
a hazaszeretet. A többi mind ephemeris
érdekek szolgálása, a mik a rövid
életü emberrel együtt eltűnnek, de a szép

és annak kultussza, a hazaszeretet és annak földje örök marad.

A tespedő levegőt vihar mozdítja meg,
a tespedő embert a kétségbeesés, a tespedő
nemzetet egy nagy vesztség fölött érzett
fájdalom. A fájdalom, a mely, ha a csendes
resignatio ideje elmúlik, tettekre acélozot-
tau bocsátja ki békőiből a szenvedőt. A
nagy fájdalom, a melybe, mint a tengerbe;
feloszlik, átolvad minden, a csalódott sze-
relmes bánata, az elhagyott barát keserve
és az egyéni érdekek helyére a mindenki
üdvét kereső, remegéstelen tettvágy lép.

El fog jönni ez az idő.

El fog jönni ez a gyász.

El fog következni ez a nagy fájdalom.

*

És ha a nagy természet tanító megnyi-
latkozásait a gondviselés összhangba akarja
hozni a tespedő álomból, a fájdalomtól fel-
riasztott nemzettel, a tavasz ébredése ide-
jén lesz az. Hogy a mikor a siron kihajt a
virág, a mikor az élet forró erővel lüktet
minden élő lényben, a mikor a szerelem a
vágy, az epedés töltik el ösmeretlen erővel
a lelket, hogy akkor minden hév, minden

a szabadságban, egyenlőségben és testvériségben és a boldogulás legszébb útjain tartsa meg, melyre ők emeltek.

Adja a magyarok Istene, hogy ez a nemzet a sok balsors és vizsaly után boldog és megelégedett legyen. A szabadság fénye világítson neki, midőn fölfelé törekszik oda a többi nemzetek sorába.

Ugy legyen!

Endrei János.

Ujdonságok.

— **Személyi hír.** Dr. Tergina Gyula, tanfelügyelő, az elmúlt héten több napon át körünkbe időzött; megvizsgálván itt időzése alatt iskoláinkat, melyek dicséretes irányban való vezetését illetőleg, megelégedését fejezte ki.

— **Képviselőválasztás Szentesen.** Mint lapunk előző számaiban jeleztük, a szomszédos Szentesen e hó 7-én ejtették meg az országgyűlési képviselőválasztást. A szavazatok mikénti megoszlása iránt nem csak a szentesiek érdeklődtek, de tőlünk is többen rándultak át ez alkalommal Szentesre, hogy szemtanúi lehessenek azon erős küzdelemnek, melynek különösen a megyepárt volt a megteremtője azáltal, hogy — a biztos verességtudatában — erőszakoskodásával felkorbácsolta a kedélyeket. *Sima* Ferencz ellenjelöltjei, tudvalevőleg a Kossuth-párti *Uray* Imre és a szocialista-párt jelöltje *Csuzdi* Ferencz földmives volt. Az egyes pártok táborában nagy volt ugyan az izgalom, de komolyabb zavar nem történt. A választás esti 9 órakor ért véget, melynek eredménye képpen *Sima* kapott 721 szavazatot, *Uray* 220 szavazatot és *Csuzdi* 3 szavazatot. *Sima*t tehát 498 szótöbbséggel, újból megválasztották Szentes város képviselőjévé.

— **A Függetlenségi 48-as Népkör** f. hó 14-én esti fél 8 órai kezdettel bankettet rendez saját helyiségeiben. A banketten kívül még kivonulást is rendeznek a 48-as polgárok, hogy a márcziusi nagy nap méltóképen ünnepeltesék városunkban. A kivonulás f. hó 14-én reggel a függetlenségi 48-as Népkörből indul ki a városháztérre, hol alkalmi szavazatok és ünnepi beszédek fognak a 48-as polgárok tartani.

— **A Csongrádi áll. segélyezett közs. polgári fiúiskola,** a Magyar Nemzet újraébredésének emlékére f. évi márczius 15-én d. e. 9 órakor, a polgári iskola rajztermé-

erő a nagy fájdalom, a nagy szenvedés szolgálatába álljon. . . .

. . . . A tavasz ébredésekor . . .

Künn a pirosló rügyekkel borított ágak közt fölébred az első kis madár. A hajnali derengés, az első halvány szürkület szűrődik át a tiszta, nedves levegőn. A harmat egy gyöngyöt a másik után fűz a gyöngéd hajtásokra, az első kis madár körülúez, miutha tisztába akarja jönni azzal, hol van és elcsicssergi magát, A csicssergés elhangzik a csöndben. A szomszéd ágon ülő pajtása, barátja tán, vagy barátja meghallotta álmában a halk köszöntést és felemeli fejét, apró, fényes szemecskéi fölcsilannak — s összebuj a két madár, hogy a testök melegében keressenek védelmet a hajnal borzongató hidege elől, a mely minden élő lényt a nappal veszélyeire és bajjaira emlékeztető sejtelemmel tölt el.

Isteni szépségű ez az első tavaszi éjszaka, ez a rövid éj! Mennyit tudnak erről beszélni ezek az apró énekesek, a kik a tavasz idején és egész nyáron át ugyanazt az egyszerű, fenséggel teljes dalt, azokat a lágy és gyöngéd, felcsörgő és vidor kis dalokat éneklék, azokat az egyform a refrainü dalokat :

ben iskolai ünnepet rendez. Az iskolai ünnepre a t. szülőket, tanügy barátokat és az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az iskola igazgatósága.

— **Fölvételek a katona-iskolában.** A cs. és kir. gyalogsági hadapródiskolába ez évben körülbelül 600 növendéket fognak felvenni. A betöltendő helyek a következők: a Budapesti, Bécsi és Prágai hadapródiskolák első évfolyamaiba egyenkint 80, a többi hadapród-iskolába 25—30 növendéket vesznek fel. A közös hadügyminiszterium a pályázatot a napokban fogja kiírni. A pályázók kérvényeiket augusztus 25-ig nyújthatják be ama hadapród-iskola parancsuokságához, hol tanulmányaikat végezni akarják.

— **Egy gyógyintézet jubileuma** Budapest főváros egyik legszebb helyén, az árnyas sétautakkal körülvevett városligeti fasor mentén épült 1886/7-ben Dr. Glück Ignác budapesti kir. törvényszéki orvos vizgyógyintézete és sanatóriuma, mely ez év nyarán ünnepli 10 éves fennállását. Ez intézet szakszerű berendezése és példás vezetése által hazánkban a vizgyógykezelésnek újabb lendületet adott, amennyiben számos hasonló intézet czélszerűek látta eljárását és berendezési módjait mint a gyanánt elfogadni. Hogy ily körülmények között az idegbajban és más betegségekben szenvedők, kik ez intézetben nyerték vissza egészségüket, örömmel ragadják meg az alkalmat, hogy az intézet irányában hálájuknak kifejezést adnassanak s hogy többen az üdvözlés és ünneplés módjait felől hozzánk máris kérdést intéztek, bizonyára mindazoknak, kik a Dr. Glück-féle vizgyógyintézet tisztelői közé tartoznak, örvevődetes hír gyanánt fog szolgálni.

— **Koleszavlevics bünpörében** az elmúlt héten a kir. j.-biróság végleg befejezte a vizsgálatot. Megirtuk annak idején, hogy Koleszavlevicsot, ki az Eszes féle gőzmalomnál mint főmolnár volt alkalmazva, kasszarablással vádolták s le is tartóztatták. Koleszavlevicsot, ki azóta vizsgálati fogságban volt, a vizsgálat befejezése után, nyomban szabadlábra bocsátotta a kir. j.-biróság, a mennyiben a vizsgálat folyamata alatt semmiféle konkrét bizonyíték nem merült fel arra nézve, hogy Koleszavlevics a kasszarablásosztogatásban csak bünrészes is lett volna.

— **Böhm Mátyás, Károly-körut 8. szám** alatt lévő évek hosszú sora óta fennálló és a fővárosban előnyösen ismert magán nagyzálogház-tulajdonosnál visszamaradt remek ékszerék, bámulatos olcsó árban kaphatók. Mire a közönség figyelme ezennel felhívatik.

— **Érdekes fogadás.** Pár nap előtt Budapest egyik előkelő casinójában fogadás

— „Mindent te érted, és mindent te általad!

A szerelemnek ezt az egyszerű és fenséges dalát, a melynek a forrása tiszta és epedése erős ott, a hol a szüzsies tisztaságu sziv melegen dobogva, büszkén ürti ki az élet oltáráról levett kelyhet. Az élet oltáráról, az eletről, a mely dus, hatalmas, a mely maga az instenség, a kít mi gyarló voltunkban imádtunk. . . .

— — Lágy, gyengéd, édesen csengő dallamok, a melyek a szivet megdobogtató boldogságról beszélnek, a mi a szivet eltölti erre a gondolatra. — Ő az én mindenem. —

És a mint a reggeli derengés mind gyorsabb és gyorsabb hullámokban áramlik titogteljes forrásaiból, mig csak a „Tiatling“ isteni pillanatában arany sugarak árja nem önti el az erdőt, mezőt: ugy emelkedik, nő a madárcsicssergés hymnuusa és terjed, terjed az emberi lakások, a harmattól terhes águ erdők fölé, mig a nap, az örök szeretet az izzó sziv hevével minden élő és élettelen lényt egyetlen csókkal életre nem ébreszt; ébredjétek!

— — Ennyi volt a kitépelt lapon.

Baján Miksa.

történt, hogy ma napság melyik a fővárosunk legkiválóbb vendéglője, persze a nézetek szét ágaztak és így e problémát megoldani bajos volt. Végre felkérték a főváros előkelő köreiből mint egy 100 ismert első rendű gurmant kik aztán titkos szavazás útján szótöbbséggel állapították meg, hogy Kommer Ferencznek a József-tér 1. szám alatt vendéglője nem csak nemes izléssel van bereendezve, hanem konyhája és borai a fővárosban páratlanul állanak.

— **Házasodásról.** A kik azon töprengenek hogy milyen nőt vegyenek el, vegyék figyelembe a következő igéket, melyek egy angol írótól valók: „Aki szerelemből házasodik, feleséget kap, a ki pénzért, urót a ki a társadalmi állásért — egy hölgyet. A feleség szeretni fog, az uró megbecsül, a hölgy megtűr. A feleség tied lesz, az uró a házzal és barátaiddal törődik, a hölgy a világgal és a társasággal. A feleség egyetlen veled, az uró kormányoz, a hölgy felügyeletet gyakorol fölötted. Ha beteg vagy, feleséged ápolni fog, az uró meglátogat, a hölgy tudakozódni fog hogy létedről. Feleséged megosztja veled bánatodat, az uró a pénzedet, a hölgy adósságait. Ha meghalsz, feleséged sirat, az uró sajuál, a hölgy gyászruhába öltözik.

— **Férfi ruha** beszerzése czéljából felhívjuk t. olvasóink b. figyelmét *Platsek Vilmos* most alapított férfi-szabó üzletére és gyapjuszövet raktárára (Budapest, Károly-körut, Károlylaktanya) hol a legizlésebb és legjobb ruhák, legújabb divat után mérték szeriut és készen legolcsóbb szabott árak mellett szerezhetők be. *Minták kívánatra bérmentve küldetnek.*

— **Az ács. kömives ipar** eddig mind az építető közönségre, mind az iparosokra hátrányosan volt szabályozva. Ezt a hátrányt most megszünteti a következő miniszteri rendelet: 78000 sz. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter. — Valamennyi törvényhatóságuk. — Azon czélből, hogy a kisebb kömives és ács munkálatok köre, melyek végzéséhez rendszerint csekélyebb képesítés is elégséges, az ország egész területére nézve egyöntetűen szabályoztassék s s illetve, hogy az ezen iparokkal foglalkozók részére a képesítésekkel összeegyeztethető nagyobb munkakör biztosítható legyen, az időközben szerzett tapasztalatok alapján szükségesnek találtam megszüntetni ama külömbiséget, mely eddigélé az 1891. évi aug. hó 25-én 42493 sz. a. kiadott rendlet 1. §-ának 1. és 2. pontja alapján a szóban levő munkálatok tekintetében az építési engedély alá eső és az építési engedély alá nem eső munkálatok közt fennállott s ehhez képest az idézett rendelet 1. §-ának 1. és 2. pontját az 1884. XVII. t.-cz. 10. §-ában foglalt felhatalmazás alapján ezenel a következőképen módosítom. — 1. A kömiveseknél: kis- és nagy községekben az egyszerű szerkezetű földszintes lakóházak és hasonló épületek építése, továbbá bárhol oly javítások és tatarozások végzése, melyekhez a földszint meghaladó magasságát állványok szerkesztése és felállítása vagy felfüggesztése nem szükséges; 2. Ácsoknál: kis és nagy községekben az egyszerű szerkezetű földmives lakóházaknál előforduló ácsmunkák, ezenkívül bárhol a javítások és tatarozások, valamint az ujmunkák közül padlók, kerítések, kapuk, ajtó és ablakfélfák, sertés és hasonló ólak készítése. — Az idézett 42493/81. sz. rendelet többi intézkedései változatlanul érvényben maradnak. Erről a törvényhatóságot megfelelő további intézkedés nevezetesen, kellő közhírrététel és alkalmazkodás végett értesitem. Budapest 1896. december 25-én. A miniszter helyett Körös. sk. államtitkár.

Valóságos Isten áldása köhögésnél, rekedésnél, elnyálkásodásnál, a tüdő- és torok betegségeknél **EGGER díjjutalmazott Mell Pasztillái**, és senki el ne mulassza — saját jól felfogott érdekében — azoknak idejekorán való használatát. Számtalan elismerő hálanyilatkozat tauskodik elvitázhatlanul e kitünő szer biztos hatása mellett, kapható **25 kr, 50 kr és 1 frtos** eredeti dobozokban minden gyógyszerárban; fő és szétküldési raktár: *Budapest, Nádor-Gyógyszertár Váci-körut 17. sz.*

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színes 35 krtól 14 frt 65 krig — méterként sima, csikos, koczkázott mintázott, damasztot stb. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban a megrendelt áru, postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordulóval küld: **HENNEBERG G.** (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Közzgazdaság.

Ápoljuk jobban a réteket. A mai megrehezült gazdasági viszonyok mellett, minden gazdának törekvése oda kell, hogy irányuljon, hogy talajának termőképességét minden irányban fokozza és pedig nem csupán szántóföldjeit kell javítania, de különösen kaszálóinak, rétjeinek termőképességét is. — Mennél több takarmányt termeszünk, annál intenzívebben táplálhatjuk állatállományunkat, annál jobban értékesíthetjük azt.

Pedig a rétek országszerte meglehetősen elvannak hanyagolva; legtöbb helyt még boronát sem látnak azok, nem hogy megtrágyáztassanak s innet van azután, hogy termésátlagaink nem emelkednek, s hogy messze elmaradnak a nyugati államok termés átlagaitól. — Magyarország összes rétjeinek átlag termése 1883-ban hektáronként 24-12 métermázsája volt; a következő 10 év átlag termése 24-43 métermázsát tett ki, tehát 10 év alatt jóformán semmit sem változott. — Ellenben 1893-ban 23-82, 1894-ben 22-99 métermázsája volt az átlagtermés, tehát az átlagtermést illetőleg is apadás mutatkozik; apadt azonban a rétek területe is az utóbbi 12 év alatt körülbelül 100,000 hektárral s e tekintetben csupán az utóbbi 2-3 év alatt mutatkozik némi javulás. — Az itteni átlagtermésekkel szemben Németország átlagtermése 32-1 mm. hektáronként, Franciaországé 27-97, sőt Horvát-Szlavonországé is 27-96 métermázsája volt hektáronként.

Miudez onnat van, mert a rétek abszolúte semmi nemű ápolásban a legtöbb helyt nem részesülnek; évtizedek óta csak kaszáljuk azokat, a nélkül, hogy a visszapótlásra csak gondolnánk is, nagyon természetes tehát, hogy a föld csak kiszaroltatik, termésátlaga nem emelkedhetik, hanem okvetlenül apadni fog. — Nem lesz tehát felesleges, ha most a tavasz kezdetén igen röviden rámutatunk — éppen állattenyésztésünk érdekében — hogyan, miként kellene rétjeinket ápolnunk, hogy termésátlagunkat fokozzuk.

Trágyázni kell a réteket is, hogy ez által pótoljuk azt, mit a növények a talajtól elvonnak. — Erre a célra háromféle trágyát alkalmazhatunk, u. m. híg ürüléket, komposztot, avagy Thomas salakot. — Ha elegendő trágyalé van, azzal öntöztesük meg rétjeinket; helyesen cselekszünk, ha a megöntözés előtt hamut szórunk el arra, s a rétet jól felboronáltatjuk. — A trágyalétől a fű igen buján fog nőni, hatása azonban a trágyalének hamar elfog enyészni. — Egy-két kaszálásra van hatása, de azután nincs, mert egy része hamar felhasználatik, más része a talaj mélyébe mosatik s így jóformán minden tavasszal megöntözendő volna vele a rétet. — Kitűnő trágyája a rétnak a jó komposzt. — Csak persze az a baj, hogy jó komposztot kevés gazda készít, mert biz az sok munkával, sok utaujárással jár, s a körülete végzendő mu-

kákat apróra felszámítva, aligha nem drágább is mint a Thomas-salak s ez az oka, hogy ma mindinkább ezt a foszfor-trágyát használják a rétek feljavítására, azért pedig, mert egyrészt igen olcsó, a mennyiben waggonszámra véve métermázsája 2.50-3.00 frtba kerül, másrészt pedig, mert natása 4-5 évre is kiterjed. — A jól felboronált rétre kora tavasszal 3-4 métermázsát szokás belőle elhinteni; miként az eddig megjelent kísérletek bizonyítják legtöbbször, már az első évben 100-1000 kilogrammal fokozza a termést, hasoulólag a következő években is.

Gondja legyen a gazdának arra is, hogy a vakondtúrásokat széjjel hányassa, a tavaszi erős felboronálás után — a mennyiben az előző évben a növényzet ritkás volt — kevés alkalmas magkeveréket szórasson el, hogy ott, a hol szükséges, árklás által vizet csapoltasson le, a mennyiben pedig réteje tulnedves, savanyu fűveket termő volna, alagsövezéssel igyekezzék azt megjavítani.

Egy kissé nagyobb gondozással rétjeink termését biztosan fokozhatjuk, a mi maga után vonja állatállományunk javulását, végeredményként pedig beveteleink fokozódását.

Néhány szó az árpatermesztésről a műtrágyák alkalmazásával Árpakivitelünk az utóbbi években, különösen pedig a folyó évben óriási lendületet vett s különösen a sörárpat nemcsak hogy nagyon keresik a külföld részére, de igen jól is fizetik azt. Fenntartandó ezen most szerzett összekötéseket, bizonyára törekvése lesz minden gazdának, mennél több árpat termeszteni a rendelkezésére álló területen, s ebből a célból sokan fogják a műtrágyák használatát is megkísérteni. Az eredmények azonban melyek e téren műtrágyával ezideig elértettek, oly változók, hogy azokból az, a ki a műtrágyázási kísérletezések kezdetén áll, aligha képes eligazodni, azért szolgálatot vélek tenni a gazdaközönségnek, midőn ez irányban egy és más utbaigazítást adok a következőkben:

A kísérletezők egy része ugyanis az árpat oly növénynek tartja, mely a mesterséges trágyát egyáltalán nem hálálja meg; egy másik a nitrogén trágyák mellett szólal fel; a harmadik a foszfordus trágyákkal vél a termelés terén jobb eredményeket elérni és így tovább a hány kísérletező: annyi vélemény. Miután pedig a nézeteknek ily elágazása nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a mesterséges trágyafélék alkalmazása iránti ellenszenv mindinkább erős gyökeret verjen, úgy vélem, nem teljesebb felelősek munkát, midőn alábbiakban röviden összefoglalom azon eredményeket, melyeket részint magam tapasztaltam, részint szaktársaim — a végzett trágyázási kísérletek alapján — elérték.

Mielőtt árpat műtrágyázásánál az alkalmazandó műtrágya minősége felett döntենék, azon általános szabályokon kívül, melyek a műtrágyák sikerrrel való használhatóságát feltételezik, tisztában kell lennünk az iránt, hogy vajjon: árpa termelésünknek mi a célja?

Oly árpat akarunk-e termelni, mely a sörgyárosoknak, vagy olyaut mely a szeszgyárosoknak fogja felhasználandó nyersanyagát képezni, vagy végül olyaut, melyet saját gazdaságunkban, vagy piacon mint takarmányárpat akarunk értékesíteni?

Erre ügyelni feltétlenül szükséges, mert kell, hogy árpatermelésünk, a különböző termelési célokhoz képest eltérő szabályok, elvek alapján üzessék.

A sörgyárosok oly árpat keresnek,

melyben a protein mennyisége lehetőleg csekély, mert a protein mennyiségével összefüggésben áll az árpa lisztessége. Önként érthető tehát, hogy sörárpa termelésénél távol kell tartani mindazon tényező közreműködését, mely a proteintartalom mennyiségének emelkedésére befolyást gyakorol. E tényezők egyike: a nitrogén mennyiségének szaporítása. Nyujtsuk mi a nitrogént akár istálló trágyában, akár műtrágyában, az: a sörárpa minőségének ártalmára lesz.

A szesz és takarmány árpánál a dolog megfordítva áll. A protein tartalom emelkedése itt csak előny, s ez okból azt elő idézni érdekünkben áll, annyival is inkább, mert a nitrogén trágya alkalmazásával a minőség változásán kívül a mennyiség is módosul a termés eredmény javára.

Eltételezve tehát, minden egyéb körülménytől, mely a műtrágyák alkalmazhatóságát indokolta vagy indokolatlanu teszi, kizárólag abból az egy körülményből kifolyólag, hogy a jó sörárpanak protein-szegénynek kell lenni, kimondhatjuk, hogy sörárpa alá nitrogén nem való.

Szeszárpa és takarmányárpa alá használhatjuk, de csak mérsékelt mennyiségben mert ellenkező esetben nagyon buján fejlődik, a buja fejlődést pedig gyakran megdülés, s legtöbbször késői érés követi, a mi pedig a mi szélsőséges climánk alatt hátránnyal járhat. Ezen árpánál is helyesebb lesz foszfortrágyával keverve használni és pedig vagy ammon-szuperfoszfát alakjában kat. holdanként 200-250 kgot, vagy 200 kg. szuperfoszfátot és 50 kr chilisalétromot.

A foszfortrágyákat kalászosok alá egyáltalán használhatjuk, s azok egyedüli alkalmazása az árpánál is megengedhető, mert a minőségnek nem árt annyira. E trágyák közül a szuperfoszfát és Thomas-salakkal tettek érdemleges kísérletek, s ezek mindegyike kedvező eredményeket nyújtott, amennyiben ugy a szem termés, mint különösen a szalma termében jelentékeny többlet éretett el. Fontos különösen ez utóbbi jeleség, mert mint ismeretes, az árpa szalmája főképen takarmányozási célra használatik.

A szuperfoszfátot árpa alá elhintethetjük akár ősszel, akár tavasszal, mert a végzett kísérletek alapján az elhintés ideje a termésre befolyást nem gyakorol.

A Thomas-salakat ellenben árpa alá csak ősszel szórhatjuk ki, mert ez a trágya hosszabb időt igényel ahhoz, hogy hatását érvényre juttathass, — lévén foszfortartalma vízben oldhatatlan.

A szuperfoszfátból kat. holdanként 100-150 kgot adhatunk, a Thomas salakból 250-400 kgot.

Az árpa trágyázási kísérletekből kitűnik, hogy a foszfortrágya némely esetben 4 métermázsát meghaladó szemtermés s 4-5 métermázsája többletet eredményezett.

A kálisók iránt az árpa teljesen háttalalan.

Gerlóczy Géza,
gazdasági int. tanár.

Dús mellékeresetet

nyujtunk mindazoknak, kik **törvényesen engedélyezett sorsjegyek** részletfizetésre való eladásával foglalkozni kívánnak.

Némi tevékenység mellett havonként 150-200 frt könnyen megkereshető. Ajánlatok czimzendők:

May, Elfer és Adler
bank- és váltóüzlet
Budapesten.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK Vezérügynöksége

BUDAPEST., Váci-körut 32. sz. a.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplőgarnitúráit, ipari czélokra alkalmas „Compound“ lokomobiljait, teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsolóit, Stibor-féle körfürészeit, kaszáló és aratógépeit, továbbá **SACK-féle** ekéit, vetőgépeit, boronait és egyéb gazdasági gépeit.

Arjegy zék ingyen és bérmentve.

